

Västerås kommun

Beslut efter uppföljning för förskoleklass och grundskola

---

efter tillsyn i Kristiansborgsskolan
belägen i Västerås kommun

Uppföljning av tillsyn i Kristiansborgsskolan

Skolinspektionen genomförde tillsyn av Västerås kommun under hösten 2017 och våren 2018. Skolinspektionen fattade den 20 april 2018 beslut efter tillsyn för Kristiansborgsskolan. Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av de brister som framkom i detta beslut. Uppföljningen bygger på en redovisning av vidtagna åtgärder som Västerås kommun inkom med den 2 och den 15 oktober 2018, samt på de uppgifter som framkom vid ett uppföljningsbesök på skolan den 24-25 oktober 2018.

Sammanfattning av kvarstående brister

Enligt Skolinspektionens bedömning är nedanstående brister ännu ej tillfullo åtgärdade Skolinspektionen konstaterar att Västerås kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

Skolinspektionens ingripande

Arbetsområde	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
5. Förutsättningar för lärande och trygghet		
Skolbiblioteket används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling.	Föreläggande	2019-03-15

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattning av avhjälpna brister

Arbetsområde	Typ av ingripande
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	
Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana	Brist avhjälp

Beslut

2018-12-03

3 (10)

Dnr 43-2017:6167

	anpassningar inte skulle vara tillräckliga.	
	Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.	Brist avhjälp
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling		
	Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.	Brist avhjälp
5. Förutsättningar för lärande och trygghet		
	Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.	Brist avhjälp

Skolinspektionen avslutar tillsynen avseende de brister som har avhjälpes.

Skolinspektionens beslut

Vid uppföljning av tidigare beslut konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen inte avhjälpit samtliga påtalade brister. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen skyndsamt vidtar åtgärder för att avhjälpa de brister som kvarstår.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Västerås kommun att **senast den 15 mars 2019** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Västerås kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Skolbiblioteket används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling. (2 kap. 36 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Se till att skolbiblioteket används i undervisningen för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att skolbiblioteket fortfarande används mycket sällan i undervisningen och att det varierar beroende på lärare om eleverna får besöka bibliotek i samband med undervisningen eller inte. Bland annat framkommer att elever i årskurs 8 och i flera klasser i årskurs 7 inte alls använt biblioteket i samband med undervisningen, och att det finns få exempel på att biblioteket används i andra ämnen än svenska. Vidare framgår att det vid tidpunkten för Skolinspektionens besök inte är möjligt att använda skolbiblioteket som en resurs i undervisningen i flera undervisningsämnen, eftersom det inte finns litteratur att tillgå för ändamålet.

I beslut den 20 april 2018 konstaterade Skolinspektionen att skolans bibliotek aldrig eller mycket sällan användes i undervisningen och att eleverna inte heller besökte något annat bibliotek i samband med undervisningen. Utredningen visade också att en elev inte ens kände till att skolan hade ett bibliotek.

Enligt skollagen ska eleverna i grundskolan ha tillgång till skolbibliotek. Av läroplanen för grundskolan framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att skolans arbetsmiljö utformas så att eleverna får tillgång till handledning, läromedel av god kvalitet och annat stöd för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, till exempel bibliotek. Av förarbetena till skollagen framgår att med skolbiblioteket brukar vanligtvis avses en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande. Vidare framgår att skolbiblioteket spelar en viktig roll för att stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur samt för att tillgodose elevernas behov av material för utbildningen. Det framgår även att tillgången till skolbibliotek måste kunna anordnas på olika sätt beroende på de lokala förhållandena vid varje skola. (Prop. 2009/10:165, s. 284)

Skolinspektionens utredning visar att huvudmannen vidtagit flera åtgärder i syfte att avhjälpa bristerna. I den redovisning av vidtagna åtgärder som huvudmannen inkommit med till Skolinspektionen den 2 oktober 2018 redogör huvudmannen för att de vidtagit ett antal åtgärder för att komma tillrätta med de brister som Skolinspektionen uppmärksammat gällande användandet av skolbiblioteket. Bland annat uppger huvudmannen att skolans biblioteksansvarig berättat om biblioteket i samtliga klasser, att alla elever ska besöka skolbiblioteket i ämnet svenska varje månad kopplat till aktuellt undervisningsinnehåll samt att elevernas basgruppsledare (mentorer) ansvarar för att alla elever ska besöka stadsbiblioteket minst två gånger per termin och då få hjälp av bibliotekarie. I en kompletterande skrivelse som inkom till Skolinspektionen den 15 oktober 2018 framgår också att skolan tagit fram en plan för användandet av bibliotek under läsåret 2018/19 som omfattar undervisningen i 15 ämnen, och att lärare gett förslag på inköp av litteratur till skolans biblioteksansvarige.

Utredningen visar dock att skolbiblioteket endast i begränsad utsträckning används som en resurs i undervisningen. Vid en av Skolinspektionens lärarintervjuer uppger förvisso de intervjuade lärarna att alla klasser använder skolbiblioteket i undervisningen, men vid Skolinspektionens intervjuer med elever framgår att det varierar beroende på lärare huruvida eleverna använder skolbiblioteket i undervisningen eller inte och att eleverna inte använt bibliotek i undervisningen i något annat ämne än svenska och i enstaka fall engelska. När det gäller användning av skolbiblioteket i andra ämnen än svenska framgår av lärarintervjuerna att det finns exempel på detta i samhällsorienterande ämnen, men att flera lärare som undervisar i matematik, naturorienterande ämnen och teknik inte anser sig kunna använda biblioteket i sin undervisning vid tidpunkten för tillsynen, eftersom de väntar på att det ska finnas litteratur att tillgå för detta, vilket beställts, men ännu inte kommit. Detta

bekräftas vid intervju med skolledningen, som uppger att de håller på att utöka biblioteksutbudet och att litteraturen till matematikämnet precis kommit. Skolledningen uppger vidare att de känner till att biblioteksanvändandet inte kommit igång i alla klasser. Vidare framgår av den enkätundersökning som skolledningen genomfört i personalgruppen den 30 september 2018, vars resultat Skolinspektionen tagit del av den 15 oktober 2018, att 10 av 25 lärare uppger att de inte alls bidragit till att se till att skolbiblioteket används i undervisningen under höstterminen 2018. Av intervjuer med elever, lärare och skolledningen framgår att stadsbiblioteket inte heller besökts annat än av elever i årskurs 8.

Motivering till val av verktyg

Verksamheten vid Kristiansborgsskolan uppfyller inte de krav som ställs i författningarna. Västerås kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa de konstaterade bristerna.

Avhjälpta brister i verksamheten

Extra anpassningar och särskilt stöd

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Västerås kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)
- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 8-12 §§ skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Västerås kommun avhjälpt denna brist.

Motivering

I beslut den 20 april 2018 konstaterade Skolinspektionen att det fanns allvarliga brister i Kristiansborgsskolans arbete med särskilt stöd. Detta då det i Skolinspektionens utredning framkom att flera elever inte fått sina behov av

särskilt stöd utredda skyndsamt, samt att elever inte alltid gavs det särskilda stöd som de hade konstaterats vara i behov av.

I den redovisning av vidtagna åtgärder som huvudmannen inkommit med till Skolinspektionen den 2 oktober 2018 uppger huvudmannen att utredningar om särskilt stöd genomförts och färdigställts för de elever som vid tidpunkten för Skolinspektionens besök i januari 2018 väntade på att en sådan utredning skulle påbörjas eller färdigställas. I redovisningen framgår vidare att huvudmannen analyserat tänkbara orsaker till de brister som Skolinspektionen konstaterat vid sitt besök i januari 2018 och vidtagit en rad åtgärder. Bland annat har ett nytt system i skolans webbplattform införts som enligt huvudmannen säkerställer att elever som riskerar betyget F i ett eller flera ämnen uppmärksammas och att en kartläggning av elevens behov påbörjas. Vidare uppger huvudmannen att skolans arbetslagsledare utbildas till "processledare" inom särskilt stöd-processen och det framgår också att olika former av rutiner för arbetet med särskilt stöd förtydligats på skolan. Huvudmannens uppgifter bekräftas av rektor och personal vid Skolinspektionens besök på Kristiansborgsskolan den 24-25 oktober 2018. Bland annat uppger en av skolans specialpedagoger i intervju att förutsättningarna för att kunna utreda elevers behov av särskilt stöd skyndsamt förbättrats tack vare införandet av processledarna. Lärare uppger också att arbetet med särskilt stöd är mer strukturerat i nuläget och att ansvarsfördelningen vad gäller arbetet blivit tydligare, med en processledare som ansvarar för att arbetet "går framåt". Lärare berättar också att skolan sedan Skolinspektionens förra besök i januari 2018 infört en stående punkt på arbetslagsmötena som handlar om extra anpassningar och särskilt stöd, vilket medför att lärare och elevhälsopersonal kontinuerligt diskuterar elever som behöver stöd.

Av huvudmannens skriftliga redovisning framgår också att elever ges det särskilda stöd de konstaterats vara i behov av. Detta bekräftas i Skolinspektionens intervju med skolans specialpedagoger, som uppger att elever erbjuds särskilt stöd av den art och omfattning som de konstaterats behöva.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Västerås kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Västerås kommun avhjälpit denna brist.

Motivering

I beslut den 20 april 2018 konstaterade Skolinspektionen att det fanns allvarliga brister i studiemiljön på Kristiansborgsskolan, då elever i samtliga årskurser på skolan återkommande upplevde att bristande studiero påverkade deras möjligheter att koncentrera sig på skolarbetet.

I den redovisning av vidtagna åtgärder som huvudmannen inkommit med till Skolinspektionen den 2 oktober 2018 redogör huvudmannen för att de analyserat tänkbara orsaker till den bristande studieron och vidtagit en rad åtgärder. Bland annat framgår att huvudmannen vidtagit flera åtgärder för att förbättra systematiken i arbetet med studiero, att skolan infört en gemensam lektionsstruktur och reviderat ordningsreglerna, samt att lärarna ålagts att kontinuerligt diskutera studieron med eleverna.

Huvudmannens uppgifter bekräftas av rektor, personal och elever vid Skolinspektionens återbesök på Kristiansborgsskolan den 24-25 oktober 2018, och det framgår också att åtgärderna gett effekt. På frågan hur studieron på skolan upplevs av eleverna vid tidpunkten för Skolinspektionens återbesök svarar elever i olika årskurser bland annat att "det är mindre prat och mer fokus på det som ska göras nu" och att "lärarna tar tag i och pratar med störande elever mer nu än tidigare". Alla intervjuade elever i årskurserna 7-9, som representerar samtliga klasser på skolan, uppger att studieron ökat. Elever berättar bland annat att åtgärder såsom extra personal i vissa grupper, införandet av halvklass på vissa lektioner samt tydligare lektionsupplägg och genomgångar gett god effekt på studieron. Elever beskriver att de tydligare genomgångarna innebär att eleverna numera vet vad de ska göra på lektionerna i högre utsträckning, och därför inte håller på med annat. Flera lärare uppger också att det är en markant skillnad på studieron vid tidpunkten för återbesöket jämfört med vid tidpunkten för Skolinspektionens första besök i januari 2018. Lärare uppger bland annat att den nya lektionsstrukturen och införandet av en gemensam ordningsregel gett god effekt på studieron och att eleverna springer runt betydligt mindre i klassrummet. En lärare säger bland annat att "att lektionsstrukturen skrivs på tavlan har lett till mer lugn och mindre spring i klassrummen, då eleverna vet vad de ska göra och behöver inte gå runt och fråga". Lärarna nämner även att vissa lokalmässiga förändringar bidragit till en lugnare studiemiljö. Skolinspektionens observationer som genomfördes i samtliga klasser på skolan gav också stöd till att de åtgärder som lärare och elever berättar om i intervjuer genomförts och gett god effekt på studieron.

Förutsättningar för lärande och trygghet***Bedömning av brist***

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Västerås kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Västerås kommun avhjälppt denna brist.

Motivering

I beslut den 20 april 2018 konstaterade Skolinspektionen att det fanns brister i det studie- och yrkesvägledande arbetet på Kristiansborgsskolan då detta inte tillgodosåg elevers behov av vägledning i årskurserna 6 till 8 och då alla elever inte kände till att skolan hade en studie- och yrkesvägledare (SYV) eller hur de skulle komma i kontakt med denne.

I den redovisning av vidtagna åtgärder som huvudmannen inkommit med till Skolinspektionen den 2 oktober 2018 uppger huvudmannen att skolans SYV besökt alla klasser på skolan för att säkerställa att alla elever ska känna till att det finns en SYV på skolan. Detta bekräftas också i Skolinspektionens intervjuer med elever i samband med ett återbesök på skolan den 24-25 oktober 2018. Vid återbesöket på skolan framgår också att elever i alla årskurser numera omfattas av studie- och yrkesvägledande insatser.

Vid besöket uppger en elev i årskurs 7 att SYV besökt klassen och pratat med eleverna om vad de vill bli när de blir stora och vad de gillar att göra. Eleverna i årskurs 7 säger att de vet att de kan få prata med SYV om de vill fråga något om studier eller yrken. Flera elever i årskurs 7 berättar också att de pratat om yrken i ämnesundervisningen, t.ex. i matematik och i naturorienterade ämnen. Eleverna i årskurs 8 uppger att SYV kommit till lektionerna i deras respektive klasser och informerat om gymnasiet under höstterminen 2018, och säger att de kan ta kontakt med SYV för ett individuellt samtal om de har behov av ytterligare vägledning. Några elever i årskurs 8 uppger att de också pratat om studier och yrken i ämnesundervisningen i samhällsorienterade ämnen. Även eleverna i årskurs 9 redogör för att de får ta del av olika studie- och yrkesvägledande insatser, bland annat har flickorna i årskurs 9 tillsammans med SYV fått besöka tre olika arbetsplatser för att ge flickorna information om sådana arbeten som kvinnor traditionellt sett inte brukar välja. Eleverna i

Beslut

2018-12-03

10 (10)

Dnr 43-2017:6167

årskurs 9 uppger också att representanter från en arbetsplats har besökt eleverna på skolan och berättat vad som krävs för att en person ska vara anställningsbar.

På Skolinspektionens vägnar

X Tommy Lagergren

Beslutsfattare
Signerat av: Tommy Lagergren

X Sara Afifi

Föredragande
Signerat av: Sara Afifi